

Virágok, madarak, madonnák

Négy alkotó egy műhelyben

A vörösén izzó kemencéből fémtáblákra zománczott virágok, madarak, madonnák kerülnek ki. Főléjük négy hölgy hajol, s lesi, hogy a hőmérséklet változásával hogyan változik a tolluk, szírmuk, a fejüket körülölelő fényugarak színe.

BONYHÁD

Stekly Zsuzsa, akit az országban a tűzzománc mesterének ismernek, saját műhelyébe, lakásába alkotótáborba invitálta szintén tűzzománcmal foglalkozó művésztársait. Most négyen dolgoznak, duruzsolnak, életfilozófiát cserélnek naphosszat.

Tanulni, tapasztalatokat gyűjteni jöttünk és bizony van mit ellesnünk, hiszen a képzőművészetnek ebben a műfajában kevés az olyan gyakorlattal rendelkező, sokoldalú alkotó, mint Stekly Zsuzsa. A zománcképek készítése művészi mesterség, s nekünk ez a műhely, ez az otthon szeretetet árasztó légkörrel olyan, mint egy kincsesháza – mondja Lizák Pálma, aki Budapestről érkezett, s konstruktív festőként hét éve foglalkozik a zománcmal.

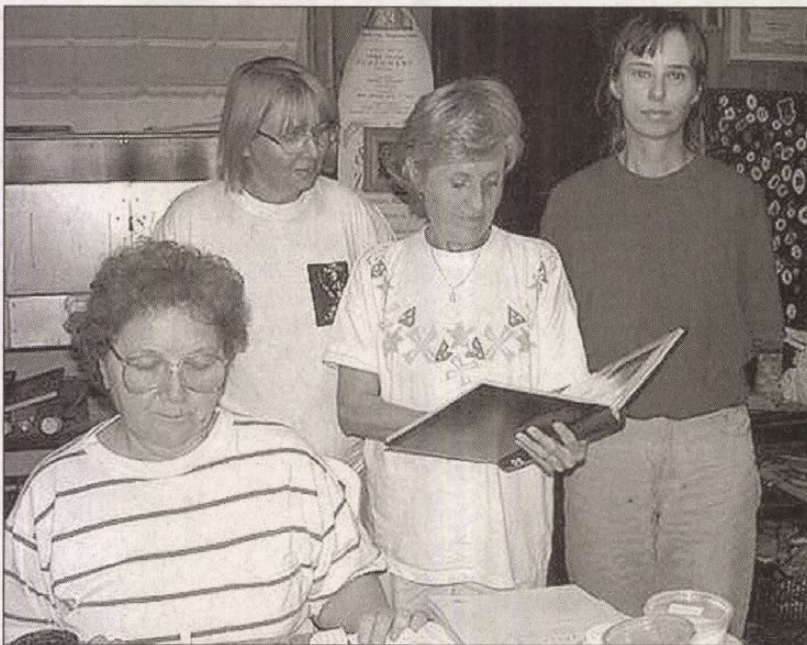
A salgótarjáni Hertelendy Zsuzsa, eredendően óvónő. Otthon a helyi SWT-Hamsler RT zománccgyárában kap lehetőséget az alkotásra.

- Azok az adottságok mások,

más jellegű munkák készítésére alkalmak. Amit itt láthatok, tapasztalhatok, gyakorolhatok nem jellemző mifelénk. Hatalmas ajándékot, motivációt kaptam azzal, hogy itt lehetek. Remek dolog ilyen kis csoportban dolgozni. A nagy táborok hasznosak, de azokban nincs lehetőség olyan mély emberkapcsolatok kialakítására, mint itt. Egész nap megy a duruzs, nézzük, hogy mit csinál a másik, s közben nagy titkok birtokába jutunk.

A szentesi Tornyai Molnár Editet az ikonfestés vezette a zománcba.

A fatáblára festett ikonok mellett fémre festett, zománcból készült táblaképekkel is találkozom, amelyek aztán nagyon felkeltették az érdeklődésemet. A zománccfestésnek rengeteg tech-

A képen a négy alkotó: elől ül Lizák Pálma, állnak (balról jobbra) Stekly Zsuzsa, Hertelendy Zsuzsa, Tornyai Molnár Edit

nikája van. Engem a rekesz-zománc izgatt a legjobban, abban már otthon érzem magam. Ez a hét egyszerű lesz arra, hogy a festőzománcal ismerkedjek közelebbről.

Beszélgetés közben sem áll meg a munka. Pálma Salamont és Szulamitot kelti életre kékekkel, sárgával, Zsuzsa narancsvörös virá-

gokkal varázsolja tele a lemezt, Edit arany fénynyalábot kanyarít a kisdédet tartó Mária feje köré. Közben a táborvezető, egy hét alkotói lehetőséget, otthont, békét, barátságot, szeretet adó Stekly Zsuzsa egy új technika rejtelmeibe vezeti be vendégeit, amellyel ismét ámulatba ejthetik a világot.

-PÁL-

TOLNA MEGYEI ANEKDOTATÁR 126.

Újiregi régi regék

Aki a község történetét ismeri, már a címen is meglepődhet: hogyan lehetnek itt régi történetek, amikor a helység is meglehetősen új? Pedig lehetnek, hiszen voltak azért elődelepek, például Muthpuszta. Erről 1836-ban írta Fényes Elek: „Ireghez fél óra, 181 katolikus, 20 református lakos. Erdő. Nagy gazdaság és juhtenyésztés. Fűrész- és lisztmalom. Földesura a gróf Zichy-familia.”

Tizenkét év múlva érdekes történet helyszíne lett ez a pusztá. Történt, hogy Roth és Philipovic tábornokok erre vonultak át hadaikkal, amelyeknek jó előre kijelölték a pihenőhelyeket, ahol aztán étel is kaptak. Mindez mégsem ment egyszerűen, mert az iregiek virtusból nyugtalanították az ellenséget, mire Roth egyik hadnagya a nyomukba eredet. A föltüzelt horvátok így találkoztak az országúton Ábráhámmal, az iregi rongyszédő zsidóval, akitől azt tudakolták, merre szelelték el az őket háborgató „betyárok”. Ábrám szíve a helyén volt, a kérdésre ugyanis nem adott választ, hanem a hadnagy figyelmét egy hatalmas porfelhőre hívta föl. – Mi az? – kérdezte a szerezsnak parancsnoka. – Nem tudom biztosan, de azt hiszem, magyar huszárok – hangzott a válasz. Erre a tájékozatlan horvátok összenéztek s szélesen saját csapataik irányába vágattak. A történetet elmesélő Mányoky Tamás megjegyzi, hogy az okos Ábrám persze nagyon jól tudta, hogy a Muth-pusztai birkák verték föl a port...

A szabadságharc idején más is nevezetes lett innét, mégpedig Jobban György, aki 1819-ben itt született, 1848. előtt az 5. tüzérezredben és a bombászkabban szolgált altisztként, 1848. november 11-én már hadnagy, 1849-ben főhadnagy és útegparancsnok, március 21-én százados, vítezégséért érdemelet kap, s egy nappal a világi fegyverletétel előtt, augusztus 12-én sebestül meg Szászsebesben. Alighanem megérdemelné Újiregen valami szép emléket az utókortól.

Néha a saját kora sem érti meg az embert. Majd ötven évvel a jászok betelepülése előtt az itteni pusztákon egy fiatal plébános-helyettes, Fölker Mátyás szolgált. Róla 1882 januárjában az iregi levelező megírta, hogy önszegélyező egyet alapításán fáradozik, s hívei talán még azt is megérik, hogy egyszer egy jó prédikációt hallanak tőle. A plébános urat elfuthatta a pulykaméreg, mert 29-én így válaszolt: „Az iregi levelésnek! Ön óhajtaná csekélységemtől egy jó prédikációt hallani? Csaknem hat éven keresztül hallhatott volna, ha csekély fáradsággal néhány lépésnyi utat tesz – templomba...”

DR. TÓTTÓS GÁBOR

Drágó, a kapitány

Hétszáz kilométerrel a hátad mögött állsz a kocsival a kikötőben. Megveszitek a jegyet a kompra, isztok egy kávét, jön a tengeri járgány. Meglódul a sor: irány Korcsula. Indítod az autót. Indítanád... Motorháztető fel, a kezed már is merő olaj, néhány magyar részvétpillantása. Elment a hajó.

És akkor jön Drágó. Ötvenes, piros arcú, bajszos, köpcös, horvát férfi. – Mi a baj? – kérdezi németül. Ha tudnád, meg is mondanád neki. Sebtiiben kerít egy szerelőt. Akkumulátor! Milyen jó, hogy két év alatt tönkrement... Nincs mese, cserélni kell. Elő az aranytartalék euróval! Legnagyobb meglepetésedre nem vágnak meg. Annyiba kerül, mint otthon. Vasárnap este, a dalmát tengerparton.

– Ha akarnak, még a következő komppal átmehetnek Korcsulára – hallod Drágót – de nálam is megalhatnak, ha tetszik.

Fáradtak, éhesek, szomjasak vagytok. Fürdenétek. Persze, hogy maradtok Orebicsben, a Peljesacfélsziget legvégén.

Drágó a piac és a templom között lakik. Miké, a tízhónapos husky kutya már messziről üdvözli a gazdát, aztán titeket is. Szimpatikus ház. Háromszintes. Drágó egymaga építi, amióta rokkantnyugdíjas. Huszonkét évig dolgozott Ausztriában, de elűtötte a metrót. A családja most is Bécsben él.

– A macskának hét élete van, én eddig tizenkettőt használtam el – tréfálkodik saját tragédiáján.

A földszint teljesen kész, az emeleteken a téli időszakban dolgozik. Két felnőtt fiát egy-egy pa-

zarul berendezett hálószoba várja. Nektek egy hasonlót mutat a földszinten. Hatalmas konyha, nappali, terasz. Letöltök vacsorázni. Jól esik a hideg zöldsálat. Előtte persze meg kell kóstolni a dalmát törökölpinakát. Vacsora után pedig a helyi sört.

Közben kiderül, hogy az itt szokásosnál jóval olcsóbban alhattok Drágónál. De nem erőszak a disznót, ahogy akarjátok. Holnap tovább is mehetnek. Ti már tudjátok: maradtok. Drágónak van egy motorcsónakja. Azt mondja, elvisz benneteket a tengerre...

Két nappal később már a csónakban ültek. Azon kapod magad, hogy te vezeted a kishajót. A cél a mintegy negyven kilométerre fekvő sziget: Lásztovó. Ragyogó a napfény, Drágó mégis a homlokát ráncolja. Neked fel sem tűnt, milyen nagyok lettek a hullámok. Nem mehetek el a szigetig az öt méter hosszú ladikkal. Drágó megtanulta tisztelni a tengert.

Orebics a hajóskapitányok városa. A vitorlaskorszak végén, a XVIII-XIX. században élte virágkorát. A helyi flotta harminchárom hajóból állt ekkor. Az orebicsi kapitányok – akiknek háza ma is állnak – bejárták az egész világot.

Drágó, a ti kapitányotok nem nyugszik bele Lásztovó elveszté-

sebe. Újabb két nap múlva Korcsula északi partján hajóztok vele, egész a nyugati kapuig, Vela Lukáig. Kocsival már keresztül-kasul bejártátok a szigetet, innen, a tengerrel azonban ezer új arcát mutatja. Nagy kaland az egész napos túra. A víz fodrozódik, kiültsz a csónak orrára, nem látsz mást, mint az eget, a tengert... és a láb. Kellemes szél érzékezik a nyílt tenger fölől. Szeretnéd egész nap, de tudod: leégnél. Kicsit elbűsz a kabinban, aztán vissza. Amikor már nem bírjátok a meleget, kerestek egy öblöt és lehorgonyoztok. Előkerül a békaláb, és még egy úszószemüveg is elég ahhoz, hogy megcsodáld, milyen gyönyörű a tenger mélye.

Óreg az este, mire hazaéretk. Esetekbe jut: ott van a hűtőben a kagyló, amit reggel vettetek a piacon. Pillanatok alatt megtanuljátok, hogy kell megtszítani. Közben Drágó elkészíti az öntetet: petrezselyem, fokhagyma, citrom és egy kis olaj van benne. Azt is megtanulod, hogy víz nélkül teszed tűzre: a négy kilónyi kagyló legalább másfél liter levét ereszt tíz perc alatt. No, ebbe kevered az öntet, aztán meg ebben fürdesz meg minden darab kagylót. Most már csak arra kell ügyelned, hogy gyorsan edd, mert a/ hidegen poscsák, b/ a többiek eleszik előled. Ja! És a slusszpoén: a maradék lébe önts egy kis dalmát vörösbort és add meg a tányérodából! Kár lenne kihagyni.

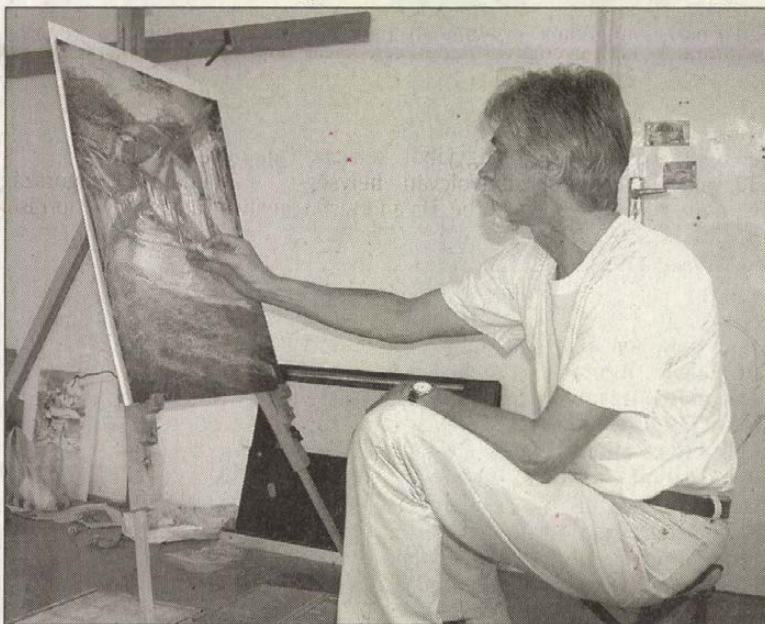
Hamar eljön a hazautazás napja. Drágó törökös „kaváját” szűröcsölöd a teraszon, a citromfa alatt. A szomszéd kertjében hamarosan megérik a datolya. Láttad Dubrovnik óvárosát, megnézted Splitet az összes Diocletianus-emlékkel, hajnalban hallottad a sakálók üvöltését. Másztál hegyet és ereszkedtél meredek úton véget érni nem akaró percekig, hogy a tengerben ott mártózhass meg, ahol kiszemelted magadnak. Azon gondolkodol, mi az, amit pénzért megvehetsz, s mi az, amit nem.

Leül melléd kapitányotok, rátok mosolyog, szerencsés utat kíván. Ő egy kihalóban lévő emberfaj. Szeretséme, még csak kihalófélben lévő. Te meg már azt hitted, kihalt.

HANGYÁL JÁNOS

Pósa Ede, a lírai impresszionista

Egy szabad művész hétköznapjai

Pósa Ede munka közben

Pósa Ede festőművész lírai képeit sokan ismerik és szeretik. A tájat, ahol megfordult élete során olyan tisztelettel és szeretettel ábrázolta, hogy képein keresztül a néző is személyes élményhez jutott. Pósa Ede a nyáron, Tamásiban egy művészétáborban vezetett, itt találkoztunk vele.

– Az ország több vidékéről is jöttek ide művészek, akik különböző stílust képviselnek. Nagyon jó így együtt lenni, hiszen egymástól is van mit tanulunk. Meghatároztunk egy témát, például Tamási hangulatának felidézése, és mindenki a maga stílusában azt megfestette. Szeptember 13-án nyílik majd az a kiállítás itt Tamásiban, a művelődési házban, melynek az anyagát a művésztelepen készült képek adják.

– Ön hogyan foglalná össze eddigi életét?
– 55 éves vagyok és 30 éve dolgozom, mint festő. Építésznek készültem és 35 éves koromig abból is éltem. Szerettem a szakmát, hiszen lakóházakat terveztem, de a festészet nagyobb hatással volt rám. Ez az oka annak, hogy húsz évvel ezelőtt úgy döntöttem, megpróbálom abból megélni amit a legjobban szeretek. Azóta vagyok szabad művész.

– Nem csalódott, meg lehet ma élni a művészetből?

– Ha szolidan is, de nekem sikerül. Évente 3-4 kiállításon van, külföldre is sokat járok. Németországban, Jugoszláviában több sikeres kiállításom volt már. A kiállítá-

sok azért fontosak az ember életében, mert a képek, az alkotások az emberek közelébe kerülnek, és nyilván az ismertségen túl, a megélhetést is segítik, hiszen akik ismernek, attól vásárolnak is.

– Ön hogyan jellemezne a saját stílusát?

– Lírai, impresszionista. Egy adott táj, város hangulatát szeretném visszatükrözni a képeimben, ami nyilván szubjektív, de ezt én vállalom. Ehhez a stílushoz a pasztell színeket választottam. Az év nagyobbik részét Balatonszemesen töltjük a feleségemmel, aki az életem biztos háttérre.

MAUTHNER

Tamási, ahogy a festő látta

Hajózni kell!